

Bijvoegsel aan DEN POSTRIJDER

van den 7 Februari 1903, N° 15.

De Belgische Werkmán gedurende de XIXe eeuw.

De heer Em. Cauderlier, een liberaal, heeft een zeer eigenaardige studie uitgegeven over den toestand van den werkmán in België, gedurende de XIXe eeuw. Daaraan ontleenen wij de volgende inlichtingen, die allen op echte statistieken zijn gegrond.

Vooreerst, wat aangaat de Kolonijzerheid, wordt vastgesteld dat van 1831 tot 1840 de jaarlijkse opbrengst van kolen gemiddeld bedroeg 29 miljoen ton (1 ton bedraagt 1000 kilos), terwijl die opbrengst 210 miljoen bedroeg elk jaar van 1891-1900.

Het gemiddeld dagloon per jaar is, voor de mijnwerkers, geklommen van 485 frank tot 1055 fr.

Andere nijverheidstakken is het dagloon eveneens in ruime mate geklommen, — zoo is er voor de bouwvakken, ene verhooging van 100 t. h.; voor de kleinijverheid, van 112 t. h.; voor de steengroeven, van 70 t. h.; voor den landbouw, 190 t. h. Voor ganschen den arbeiderstand bedraagt de loonverhoging gemiddeld 90 t. h.

Daaruit volgt dat thans de werkmán over 't algemeen bijna het dubbel wint van hetgeen hij won voor vijftig à zestig jaar.

De werkuren zijn integendeel verminderd. Voeger van 1830 tot 1839, bedroeg de arbeidsdag gemiddeld 13 tot 14 uren. Nu bedraagt hij omtrent 11 tot 12 uren.

De prijs der Eetwaren is insgelijks verminderd met omtrent 40 t. h.; terwijl integendeel het bedrag der huisbuur is verhoogd.

Zeer belangrijk is de statistiek betreffende de

Verbruik van sterke dranken. Van 1898 tot 1901 heeft men, elk jaar, 530 miljoen besteed aan bier, sterke dranken en wijn.

Volgens den heer Cauderlier, wordt thans door elk Belg, ieder jaar, ongeveer 10 liter sterke dranken verbruikt, en men heeft vastgesteld dat het meerder verbruik van alcohol steeds gepaard gaat met het verhoogen der dagloonen.

Deze laatste inlichtingen dienen door allen grondig te worden overwogen: daaruit blijkt dat de drank de grootste vijand van den werkmán is; wil de werkmán dat zijne toestand steeds verbeterde, dan moet hij daartoe zelf medewerken door zich van elk misbruik van sterke dranken te onthouden.

ALLERLEI.

Zaktelefoon. Het Stad-bestuur van Weenen heeft de politieagenten doos voorzien van draagbare telefoons, die zij in den zak kunnen stekken. Door het toestel te zetten op bijzondere kansen, in de straten geplaatst, kunnen zij zich in gemeenschap stellen met den hoofdpolitiepost. De gedane proefnemingen hebben de beste uitslagen opgeleverd.

Kurieuze rekenspel.

1 maal 9 en 2 is 11
12 maal 9 en 3 is 111
123 maal 9 en 4 is 1111
1234 maal 9 en 5 is 11111
12345 maal 9 en 6 is 111111
123456 maal 9 en 7 is 1111111
1234567 maal 9 en 8 is 11111111
12345678 maal 9 en 9 is 111111111

1 maal 8 en 1 is 9
12 maal 8 en 2 is 98
123 maal 8 en 3 is 987
1234 maal 8 en 4 is 9876
12345 maal 8 en 5 is 98765
123456 maal 8 en 6 is 987654
1234567 maal 8 en 7 is 9876543
12345678 maal 8 en 8 is 98765432
123456789 maal 8 en 9 is 987654321

Voer Roekers. Een middelje om zonder bitterheid een sigaar te rooken is het volgende: voorleer uwe sigaar in den cigarenhouder te steken, berg er vooraf een stukje wat in alle dagen te vernieuwen, gij zult geen nikotien in uwen mond krijgen en de smaak van den tabak zal er niet door bedorven worden.

Kiesingen voor Jesus-Kristus. De laatste opgravingen te Pompei, in de 5^e afdeeling, hebben tot de ontdekking geleid van een zeer belangrijk geschreven document. 't Is een "kiesplakkaat" dat nauwelijks eenige dagen was aangeplakt, toen de verschrikkelijke uitbarsting van den vuurberg plaats had, waardoor Pompei werd vernield. Zekere Lucretius Promio stelde zich voor als kandidaat in de kiesingen voor het stedsbestuur en deed zich daarbij aanbevelen door zijnen schrijver — hetgeen gelijk staat met een drukker ozer dagen.

Deze laatste verklaarde, in een postscriptum, dat hij sedert lange jaren de buurman van den kandidaat was en dat, volgens zijne meening, de gemeentebelangen aan goede betere handen konden toevertrouwd worden. Drukkers, houdt u gered om, in de aanstaande gemeentekiesingen, de kandidaten aan te bevelen die bij u hunne plakkaaten bestellen!

Luchtoverschering in kamers. Doe op één liter water in een flesch een lepel terpentijnolie, schudt het wit wordt u sprengelert er mede.

Een weerprofeet. Een tas warme koffie is een onfeilbaar weersglas. Werp een stukje suiker in een tas koffie

en kijk naar de luchtblaasjes, welke er uit opstijgen, zonder de koffie te roeren. Kommen de blaasjes in het midden blijven, dan zal het schoen weder weten. Plakken zij tegen de kom, en maken zij daar een kring, dat is een teeken van regen of sneeuw. Blijven zij afgetoenderd, zonder vaste plaats, dan is het weder veranderlijk.

Om vergulde lijsten te kuischen. Vergulde lijsten kun en schoonemakt worden door ze met een spons met warmen wingeest of terpentijn af te doppen; de spons moet maar weinigt nat zijn, juist genoeg om het stof en de vlieganklejes er af te doen. De lijsten moeten niet afgewreven worden, maar in de opene lucht worden gedroogd.

Charles Rothschild, van Londen, bezit de grootste vliuversameling der wereld: de verzameling bevat er zowat 10,000 soorten. Nu wil hij nog eenige noordelijke springers hebben, en met dat doel heeft hij het schip "Forget-Me-Not" bevracht. Kapitein en bemanning hebben voor zending hem de vliuvers aan te brengen van de witten beer, het reudier, den bisamstier, den eskimo-hond, den groenlandschen haas en andere zeldzame dieren, maar bijzonderlijk van den blauwen vis.

Er is een premie van 25,000 fr. aan verboden, een vliuvers van den blauwen vis aan te brengen.

Walter Rothschild, broeder van den vliuvenverzamelaar, bezit de schoonste schildpaddenverzameling der wereld.

Een parijzer gezichtkundige heeft deze dagen een nieuwen kleint gekregen, een hond. Inderdaad hij heeft een paar laatste (stefschermen) moeten maken voor een hond die gewoon is met de automobiel zijns meesters met te loopen. Het beest gewende zich gemakkelijk aan zijn bril, en men zegt dat hij nu met veronwaardiging naarzet op zijne gelijksoortigen, die van zulk ding niet voorzien zijn.

De engelsche weduwvrouwen, onderscheiden zich van de jonge vrouwen door het dragen eener muts. 't Is een gebruik, overgebleven uit den tijd der Romeinische overheerschi. In rouw zijnde, lieten de Romeinse vrouwen, weduwe geworden, zich ook de lokken afdoen, maar zij vervingen haren natuurlijk hoofdtooi door eene muts. Het gebruik van zich het hoofd te laten scheren is verdwenen, maar het dragen der muts wordt ook gevolgd.

Reuk- en gezichtsvormen. Zoogdieren hebben een reukvermogen, dat hen bijna nooit bedriegt. Een hond herkent zijnen meester voornamelijk door zijnen reuk. Eene geit zoekt haar jong uit honderd andere, alleen met haren neus. Heeft men een koe haar half afgesnoemen en brengt men het haar terug dan is de moeder niet gerustgesteld, vóór dat zij het aan alle kanten heeft besnuffeld.

Alle vogels hebben echter een zeer gebrekkige reuk en smaak. Zij komen overal in slachthuizen en rioolmondningen, waar een verpest lucht heerscht, en pikken alles op wat maar eetbaar is.

Men ziet dikwijls de bevallige vogels, door dichters veel bezongen en door schilders vaak afgebeeld, op het veld graankorrels pikken uit het mest van eene pas voorbijgetrokken kudda.

Kortom, het is onbetwistbaar, dat de vogels een scherper gezichtsvermogen en de zoogdieren een zeer sterk ontwikkeld reukvermogen bezitten. Het gebrekkige van het zintuig schijnt, bij beide diersoorten, door scherpe ontwikkeling van het andere te worden opgewogen.

SPREUKEN.

Onze Lieve-Heer is dicht bij hen die dicht bij Hem zijn.

Gods woord geeft vrede.

Aangaansame raad is zelden outig.

Men maant wat men gezand heeft.

Van ons zelven denken wij altijd het beste; van eenander het slechste.

Hij alleen is waarlijk groot, die klein is in zijne eigene oogen.

Liefde is noodig, maar gemeenzaamheid laat niet.

Die zich moeit met anders zaken Kan geen rust of vrede smaken.

Wat geft het mij, dat menschen van mij praten?

'k Vertrou op God; zijn blik dringt in mijn hart.

Wat zou, o mensch, m'w gunstig oordeel baten,

Zoo 'k eens, te recht, door God veroordeeld werd?

Draag uw kruisje zonder klagen 't Kruisje zal straks zelf u dragen!

Ik rust in Godes schoot Lijk in den schoot van moeder Ik vreeze druk noch nood Want God is mijn behoeder?

DITJES en DATJES.

Genezen. — 't Is loch ongelukkig 's Koben tegen zijn vrouw, die bezig was met hem te bekijven, — waarachtig, ik was tot toen ik met u trouwde. —
— 'Een nu, Koben, zijt gij niet zot? —
— 'Bijlange niet, leest gij wij? —
— 'Dau moest gij mij bedanken, omdat ik u van uwe zottigheid genezen heb! —

Gansch volgens de nieuwe mode. — Bij eene dame komt zich eene nieuwe meid aanbieden om in dienst te treden.

Onder anderen stelt mevrouw het meisje deze vraag: — 'Kniel gij ook eenen rapsassa, of eenen veloopeel kniessen? —
— 'Pardon, madam, dat niet, maar ik kan u het adres wijzen waar ik den mijnen te kniessen geef!

Toen en nu. — 'Hewel! — vroeg de pastoor van Geedorpen aan een zijner parochianen, die al zes weken getrouwd was: — 'Hoe gaat het te huis en met uwe man? —
— 'Ach, mijnheer pastoor, ik mag niet stoefen. —

'Hoe datte; gij moet nogtans een braven man hebben; gij zegde toen gij met hem trouwde dat hij u zoo geerme zag? —
— 'Toen, ja, toen was 'ne ware minnebroer. —
— 'En nu? —
— 'Nu is 'ne echte kruissteer geworden! —

Een levensdoel. — Frans. — Ik rijd geen veld.
Fons. — Waarvoor zijt ge dan op de wereld?

Maandwijzer voor de Fruitweekerij.

FEBRUARI. — Voortgaan met boom en planten, niet bij vorst of slecht schit den dauw. — De krik- en abrikosboom nog al diep geplant. — De boom die trouwen een weinig met groen; maar dit moet wel vertierd zijn. — In de rotsachtige gronden leit men rood-kerfboomtome een menging van kalk met gras. — Men snoeit de perzik- en abrikosboom, de krikelaars, pruunlaars en wijdeerboom. — De griffiwagen als vijftien en vier of vijf centimeters in den grond steek, in eene bloemrandsplant, doch alijd aan de vrije lucht blootgesteld. — Men draagt terz eider tijd zorg de pappen van de boom en te doen. — De druivelaar moet gesnoeid worden voor de druping. — Men legt niet aliewater de overvloedige druivelaars.

MAANDWIJZER VOOR DEN Landbouwen de Hovenierderij.

FEBRUARI. — In de bloemkassen: Radijs, porcelein, slaal, spinat, meloen, wortels, basticum, kervel, aardappel, boon, prinsessen, bloemkool, spaasche peper, held-appels, enz. — In den borst: Ajon, Loontros, dragoo, lubboon, levs, prei, rabarber, slaal, scandinavische selder, look, mostaard, potetselie, zerk-1, ruien, erwten, haviks-wortels, kapucijnemostard, radijs, kervel, pastuaken, enz. — Op het veld: Aardpeer, duitsoonen, koewortels, enz.

SIGAREN.

Alle goede kenners zijn het eens om te verklaren dat de sigaar: **La vista Sumatra** de beste, de puikste en goedkoopste is welke tot heden vervaardigd is geweest. Middelbaar formaat, nieuw model, kistjens van 100. Franco verzonden tegen terugbetaling van 13 fr de 500 en 25 frs. de 1000.

N.B. — Men verzendt 5 sigaren als staal tegen 0.20 centiem in postzegels.

Pierre Gosseye-De Batselier

Geeraardsbergen, 10, Hunneghemstraat, 10, Geeraardsbergen.

Middenpuntviendende (centrifuge) MELKAFFROOMER.

De hoogste belooningen in de tentoonstellingen. Grootte gouden medaille te Sint-Petersburg in 1899 (Hoogste onderscheiding; zij waren 24 medailles). — Goud medaille in de Wereldtentoonstelling te Paris 1900. — **INRICHTING VAN MELKAFROOMER** volgens de laatst en meest verbeterde toestellen. — Aanbevelingen in alle landen. Een groot werk in werking in al de gewesten van België.

Maaltuigen en Zichtmachienten. — **Binders** — **Adriance** — Twee eerste prijzen in den practischen pruskamp te Hasselt in 1900. — Grootte prijs in de Wereldtentoonstelling te Paris in 1900. **Hooimachien** — **Les Cultivateurs de Hainaut.** — Eerste prijs in den practischen pruskamp te Hasselt in 1900. **Zaaituigen** — **HALLENSIS** — **EN MEKANIEKE AARDAPPELPLANTEN EN UITDOERS.** — Gouden medaille in de Wereldtentoonstelling te Paris 1900. **Dorsmachienten** met stom, met strooper en ophalmachien: Het werktuig der toekomst. **DORSCHMACHIENEN** met manage, m't petrolmotor, met de hand en treddorsmachienten.

Wanmolens, graanruiselaars, strooisnijlers, wortelsnijders, kookbrekers, maal molens, ploegen, grondbrekers, eggen, enz., enz., allen volgens de laatste en meest volmaakte stelsels. — Allerlei landbouwwerktuigen tot al alle gebreuk.

Franz BILLEN te Borgloon.

Hooftagent voor de provincie Limburg. Prijscouranten worden franco op elke aanvraag verzonden.

BELANGRIJK BERICHT.

Ten gevolge van den steeds toenemende verkoop onzer wereldberoemde

GRAMOPHONE met onbrekbare ebonietplaten

hebben wij wederom NIKUWE MODELLEN ingevoerd en hebben wij van af 20 October 1902, de prijzen onzer toestellen **belangrijk verminderd.**

The Gramophone & Typewriter Limited

TELEFOON 4484. 111 & 113, HENEGOUWENLAAN, Brussel.

Catalogus en nieuwe Prijs-courant op aanvraag.

Men wachte zich voor waardeloos namaaksel en eisve op onze toestellen en platen ons wetig gedeponerd fabrieksmark.

Geboorzaal open van 9 ure 's morgens tot 7 ure 's avonds.

Sunlight Zeep

bezit de hoogste reinigende eigenschappen

Zij wascht beter dan de andere Zeepen, en beschadigt het linnen niet, want zij is vrij van alle afstijgende zuurstoffen in vrijen staat en van niet in zeep veranderde vetstoffen.

Weigert de Namaaksel

Savonneries LEVER Frères, Naamloze Belgische Vennootschap, Brussel

LIQUIDATION GÉNÉRALE

de tous les articles: Aunages, Comptoirs, Rayons, Appareils d'éclairage, Bess Auer. — Matériel pour étalage à vendre.

MAISON GOMEZ, Soeurs, Rue de la Cité, 4, Liège.

Se dédier des contraindre à la VÉRITABLE ELIXIR TONIQUE DU Dr GULLIÉ tout antistatix Reboiser à propos à propos Paul GAGE

Préparé par le Dr Paul GAGE, Pharmacien de 1re Classe

Le meilleur remède contre toutes les maladies occasionnées par la fièvre et les étiars.

Depuis plus de quatre-vingt ans, l'ELIXIR du Dr GULLIÉ est employé avec succès contre les maladies du Foie, de la Rate, du Cœur, de la Vessie, de la Matrice, des Fibres et des Viscères Intestinaux, et le remède souverain pour les personnes faibles, et le traitement sanguin. Il peut être administré à la plus tendre enfance et à la plus extrême vieillesse, sans jamais donner lieu à aucune espèce d'écoulement. Chaque bouteille est accompagnée du Traité de l'Organe des Fibres, du Dr GULLIÉ. Cette brochure est adressée FRANCO à toute personne qui en fait la demande.

Prix en France, la Bouteille, 25 fr.; la 1/2 Bouteille, 15 fr.; 50 centimes.

Prix à l'étranger, la Bouteille, 30 fr.; la 1/2 Bouteille, 18 fr.; 60 centimes.

PHARMACIE GUYOT, 57, rue de Valenciennes, PARIS.

Le Flacon, 5 fr. 50 — Le 1/2 Flacon, 3 fr.

PHARMACIE D'EXTRAIT D'ELIXIR TONIQUE ANTICLAIREUX DU Dr GULLIÉ

Quo vadis?

La Maison José Tiachant y Gonzales & Co recommande comme cigare à 10 Centimes le « Milores Quo vadis », et comme cigare à 25 Centimes le « Lygus Quo vadis ». — En vente chez les principaux débitants.

THERMOGÈNE

is de best werkende en terzelfdertijd de gemakkelijkste remedie om te genezen:

VALLINGEN RHUMATISM RUGLIJN, STIJVE HALS KEELPIJNEN, ZENUWPIJNEN, STEKEN IN DE ZIJDE

Gebruiksaanwijzing. — Deze bestaat eenvoudiglijk in het ontflooven van het blad watte en het leggen op de plaats waar men pijn voelt. De enige voorzorg, die men moet nemen is dat de watte goed op de huid houde, dit is een vereischte voor de goede werking. Indien men een spoedige en energischer werking verlangt, moet men de watte besproeien met azijn of lauwater afwisselend te gebruiken.

BELANGRIJK BERICHT
Laat niet toe dat u een verkoop op eenen namaking of eenen nabootsing geve, onder het slechte voorwendsel, bijvoorbeeld, dat hij voor hen ongeschikt geenen THERMOGÈNE heeft. Indien deze weinig delicate verkoop er belang bij heeft u een namaaksel te doen, annemen leit GIJ er belang bij voor uw geld, het echte produkt te krijgen.
De doos, fr. 1.50; de halve doos, fr. 0.80. — Wordt verkocht in alle apotheken.

Maison DUTRY-COLSON

J. ET E. DUTRY Rue des Champ, 12, GAND. Quincailleterie générale. Grand assortiment d'articles de chauffage. CALORIFÈRES « MUSGRAVE » et « CADE ». Ventilateurs « Howorth » à vis d'Archimède pour aérer et ch miner defectueux. Installations d'ÉCLAIRAGE ÉLECTRIQUE. Prix, devis et renseignements sur demande.

MOEDERS, Houdt gij aan uw kind, Houdt gij aan zijn leven,

Beproeft slechts gedurende eene maand de uitsluitelijke leefregel van den Aliment Delacre (phosphaten en melk behoudende) en gij zult u voortgaan.

Hij woedt boven al de voortbrengelen van denzelfden aard geprijsd, omdat bij phosphaten behoudt welke men zich gemakkelijk kan toeigenen en ook beter in passende hoeveelheid, terwijl meest al de andere voedels voor kinderen er geen behouden.

De ontleding van het vrouwenmelk bewijst dat er beter noodig is in het voedel van kleine kinderen.

De Aliment Delacre heeft wonderen voortgebracht bij kinderen waartoe den staat geheel wanhopig was.

HIJ HEEFT ZE GERED. Het is niet honderden dat men reeds de **WONDERBARE GENEZINGEN** tellt.

De geneesheren zijn eenstemmig om het gebruik van den Aliment Delacre te bevelen.

Het fabriek Delacre heeft ontlebare bewijsschriften ontvragen waaraan de vergete dankbaarheid blijkt.

Stalées franse gestuurd tegen 35 centimes in postzegel. (Vollig adres a. u. b.) DELACRE et FILS (Leveraars van den Koning en van het Hof) VILVOORDEN (bij Brussel)